

Boomkwekerijen Midden-Brabant: ‘Wij zijn de oplossing, niet het probleem’

‘Wij zijn het landschap en willen laten zien wat wél kan’

Het gebied tussen Kampina en de Loonse en Drunense Duinen kent veel boomkwekerijen. Overheden hebben hun oog (ook) op dit gebied laten vallen om te werken aan een toekomstig landschap. Woningbouw, recreatie, ecologische verbindingen en een betere omgang met water zijn speerpunten. Maar waar komen de kwekerijen in beeld?

Auteur: Hanneke Tax

Tussen het stuifzandgebied de Loonse en Drunense Duinen aan de noordwestkant en het glooiende Kampina aan de zuidoostkant liggen plaatsen als Udenhout, Biezenmortel, Helvoirt, Haaren en Oisterwijk. Een gebied waar boomkwekers al generaties met passie hun vak beoefenen op de vruchtbare leemhoudende zandgronden. Boomkwekers willen niet vanaf de zijlijn toekijken hoe hier ecologische verbindingen ingericht worden ten koste van hun bedrijf, maar samen met de plannenmakers bepalen hoe zij onderdeel van die verbindingen kunnen zijn. Vakblad Boom In Business hield in het huiselijke Lokaal 12 te Biezenmortel een discussiebijeenkomst met een aantal boomkwekers en kwartiermaker Jan Brenninkmeijer, om scherp te krijgen hoe de boomkwekers ervoor staan op de Midden-Brabantse gronden.

‘Wij zijn deel van de oplossing’

Jeroen van den Oever trapt de bijeenkomst af: ‘In veel gebiedsplannen van de overheid

worden boomkwekers nauwelijks genoemd. Dat geldt helaas ook voor de regio Haaren-Udenhout. De plannen die op ons afkomen, hebben veel impact en daarom willen we niet aan de zijlijn blijven afwachten. Met een aantal kwekers gingen we in op het initiatief van ZLTO om onder de paraplu van het Van Gogh Nationaal Park een schets te maken voor de boomkwekerij van de toekomst. Onder de werknaam ‘Versailles van het Noorden’<link> ligt er nu een plan dat een reikende hand biedt aan overheid, waterschap en natuurorganisaties, om samen de uitdagingen voor het gebied aan te gaan. Om ons beter te organiseren en te leren van ervaringen in een ander gebied hebben we ons aangesloten bij de Coöperatieve Vereniging Treepport.’

De vereniging, die is ontstaan in Zundert, heeft nu 150 leden en diverse werkgroepen. Van den Oever: ‘Wij gaan als Treepport-werkgroep Midden-Brabant van start. Samen met ZLTO

Jeroen van den Oever

‘De betrokkenheid van de boomkwekers in Haaren-Udenhout is essentieel voor Treeport-werkgroep Midden-Brabant’

willen wij in Midden-Brabant de boomkwekerij zichtbaar maken en een stem geven. Wij willen niet het probleem zijn, maar een deel van de oplossing. Boomkwekerijen zijn geen blinde vlekken die in het landschap van de toekomst nog ingevuld mogen en moeten worden. Wij zijn het landschap en hebben alles in huis om samen met overheden en andere partijen de groene en blauwe uitdagingen op te lossen, bijvoorbeeld voor recreatie, ecologische verbindingzones en water.’

Niet afwachten

De uitdagingen die op de kwekers afkomen, hebben namen als Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT), Groenblauwe Gebiedsgerichte aanpak (GGA) en Van Gogh Nationaal Park. Klimaat, natuur, stikstof, water, landbouw, energietransitie, woningbouw en recreatie strijden om aandacht en ruimte in diverse ‘integrale plannen’.

‘De overheid kijkt anders naar de omgeving dan mensen uit de sector’, stelt kwartiermaker

Deelnemers

Bij het gesprek waren aanwezig:

- Martin Houben van Boomkwekerij Udenhout
- Hendrik Hoeksema van ZLTO
- Jan Brenninkmeijer, de kwartiermaker
- David Bömer van Treeport Zundert
- Aad Vermeer van de gelijknamige kwekerij
- Jeroen van den Oever van boomkwekerij M. van den Oever
- Wim van Strijdhoven van Kwekerij Van Strijdhoven
- Thijs van Roessel van Van Roessel Vormbomen.

De samenkomst vond plaats in Lokaal 12 op landpark Assisië. Onderdeel van dit uitgestrekte park, waar mensen met een verstandelijke beperking wonen, is een waterretentiepark met een voorbeeld-functie voor watermanagement in de regio.

Brenninkmeijer. ‘De stad wil bijvoorbeeld graag uitbreiden met woningen en bedrijven en laat daarbij nog weleens het oog vallen op het buitengebied. In het gebied Haaren-Udenhout wil men bovendien via de gebiedsgerichte aanpak de natuurgebieden met elkaar verbinden. Dat is een heel mooie doelstelling, maar in het gebied ertussen hebben boomkwekers hun bedrijf. Zij willen niet afwachten, maar zich verenigen en als één partij meedoen aan het gesprek over die gebiedsgerichte aanpak.’ Dat blijkt al in de plannen voor dit deel van het Van Gogh Nationaal Park: onder de noemer ‘Versailles van het Noorden’ laat de sector zien op een posi-

Jan Brenninkmeijer

David Bömer

tieve manier te willen en kunnen bijdragen aan maatschappelijke doelen in de verschillende gebiedsplannen.

Met zijn allen

Ook Hendrik Hoeksema van ZLTO is aangeschoven: 'Wij vinden het belangrijk dat het landschap van de toekomst, waar we met zijn allen naar streven, ook met zijn allen wordt vormgegeven. Dus ook mét de boomkwekers die in dat landschap gevestigd zijn. Die handschoen hebben we opgepakt met 'Versailles van het noorden'. Daarin maken we zelf een schetsboek van het landschap, waarin we laten zien dat de boomkwekerij een bijdrage levert aan de oplossing van maatschappelijke problemen, zoals op het gebied van water en bodem. Als belangenbehartiger kijk ik ernaar uit om samen met de boomkwekers sterke kaarten op tafel te leggen en te laten zien dat het wél kan, een toekomstbestendige en gezonde leefomgeving waarin boomkwekerij, natuur, wonen en recreatie samengaan. Dat is een boodschap voor de maatschappij, maar ook voor boomkwekers die nog twifelen of ze hier wel bij betrokken willen zijn.'

Elkaars verhaal vertellen om elkaar te begrijpen

David Bömer, aanwezig namens Treeport Zundert, vertelt over de ervaringen in Zundert. 'In tegenstelling tot bijvoorbeeld de regio Boskoop kreeg de regio Zundert niet de status "Greenport". Dat is onderwerpen door het oprichten van Treeport.

Van Greenport Midden-Brabant naar Treeport-werkgroep Midden-Brabant De voorloper van de nieuwe werkgroep, Greenport Midden-Brabant, was een initiatief van enkele kwekers in de regio. Door deze werkgroep is aan enkele duurzame en regionale projecten gewerkt, vooral rond de N65. De Greenport heeft onvoldoende slagkracht om de uitdagingen van de gebiedsgerichte aanpak aan te gaan. Daarom gaat Greenport op in de Treeport-werkgroep Midden-Brabant. In goede samenwerking met ZLTO werkt de werkgroep de plannen verder uit en bespreekt die graag aan de daarvoor bestemde bestuurstaafels. De betrokkenheid van de regionale boomkwekers in Haaren-Udenhout is essentieel voor de Treeport-werkgroep Midden-Brabant.

Aad Vermeer

Wim van Strijdhoven

Thijs van Roessel

Martin Houben

Daarmee konden we doelgericht aan de slag om het goede te doen ten dienste van de boomkwekers in de regio. En dat zoveel mogelijk in samenwerking met overheden en andere partijen.' Naast de inmiddels 150 leden-boomkwekers hebben zich ook 13 alliantiepartners aangesloten. Bömer vervolgt: 'Omdat we volledig op eigen benen staan, moeten we het zelf doen en hebben we elkaar dus hard nodig. Onze succesvolle werkwijze is ook zichtbaar in het gebiedsproces Pilot vitaal buitengebied, waarin de sector via Treeport laat zien dat boomkwekerijen in het buitengebied wel kunnen samengaan met natuur.' Bömer benadrukt dat je patstellingen moet voorkomen. 'Wij gingen de uitdaging aan om elkaars verhaal te vertellen. Stel, je bent het stevig oneens over het omgaan met water. Verdiep je dan als boomkwekers in het waterschap: waarom ze handelen zoals ze doen, en vertel dat verhaal. En andersom hetzelfde: het waterschap bekijkt wat boomkwekers nodig hebben op het gebied van water. Zo krijg je veel meer begrip voor elkaars wensen en daarmee meer kans dat je er samen uit komt.'

'Je ziet de interesse om de gronden voor andere doeleinden te gebruiken. Dan weet je dat we niet alleen concurrenten zijn, maar elkaar hard nodig hebben'

Onderzoek naar verantwoord watergebruik

Eén van de initiatieven die Treeport-werkgroep Midden-Brabant graag samen met Waterschap de Dommel wil oppakken, is een onderzoek naar verantwoord watergebruik in de regio. Dit analoog aan het project dat nu al in de regio West-Brabant loopt. De kern van dat project is om (grond)water in het gebied langer vast te houden. Veel water stroomt het land binnen via de rivieren en er valt vaak meer neerslag dan er verdampt.

Kweker Aad Vermeer is betrokken bij het waterretentieproject op landpark Assisië. 'De trechter die je in het infiltratiegebied ziet, is symbolisch, maar de bufferfunctie is heel effectief. In dit deel van het park vloeit water niet weg, maar het infiltreert langzaam en is beschikbaar als regen langer uitblijft.' Verderop is bij de boerderij een waterbuffer aangelegd met een capaciteit van vijftig kubm. Dat water kan onder meer gebruikt worden voor de gewassen of om dieren te laten drinken. Vermeer: 'Zo'n project laat zien dat je door samen te werken niet alleen je eigen problemen oplost, maar ook bijdraagt aan een betere kwaliteit van het hele gebied.'

'Je voelt de druk'

Op de vraag of deze uitdagingen leven bij kwekers in de regio, is het antwoord direct bevestigend. 'Je voelt de druk zeker. Je merkt dat er om je heen plannen worden gemaakt en dat er interesse is om de gronden voor andere doelen te gebruiken', reageert Jeroen van den Oever. 'Dan weet je dat we niet alleen concurrenten van elkaar zijn, maar elkaar ook hard nodig hebben om samen te werken.' Wim van Strijdhoven: 'Iedereen zal de druk voelen; het is zeker geen ver-van-mijn-bedshow.'

Thijs van Roessel vult aan: 'Je merkt dat er onwetendheid is bij veel mensen. Ze hebben een heel ander idee van wat boomkwekerij is en pikken er soms één aspect uit waar kritiek op is. Bijvoorbeeld hoe we omgaan met water. Terwijl we op dat gebied juist veel stappen zetten.' Martin Houben voegt toe: 'We werken al lang aan manieren om water langer vast te houden en terug te laten vloeien in het gebied. Het is als buitenstaander gemakkelijk om een mening te hebben, maar we willen door middel van onderzoek met feiten komen over hoe het met het water gesteld is.' Van Strijdhoven beaamt dat het belangrijk is om in gesprek te

gaan. 'Je krijgt meer begrip als je op basis van feiten met elkaar in gesprek gaat.'

Om iets aan die beeldvorming te doen, heeft Van Roessel zijn bedrijf in de vorm van een filmpje gepresenteerd aan de omgeving. 'Zodat mensen kunnen zien wat wij doen op de boomkwekerij. Dat is vaak heel anders dan de mensen denken. Zo krijgen ze een positiever beeld.' Brenninkmeijer sluit af: 'Je moet jezelf goed in beeld brengen, maar zonder tegenstellingen in stand te houden. We streven naar een plan waar uiteindelijk iederéén blij van wordt. Ik roep daarom alle boomkwekers in het gebied op om zich aan te sluiten bij Treeport. Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder.'

'Ik roep alle boomkwekers in het gebied op om zich aan te sluiten bij Treeport. Want alleen ga je sneller, maar samen kom je verder'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!